

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıda belirtilen soruların **Sağlık Bakanı Sayın Fahrettin KOCA** tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri uyarınca yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Züleyha GÜLÜM
İstanbul Milletvekili

Türkiye'de HIV/AIDS tanısı almış bireylerin sayısı son yıllarda giderek artmaktadır. Sağlık Bakanlığı'nın verilerine göre 2019'da 3944 kişi yeni HIV tanısı almıştır. 2010 verisiyle ile karşılaştırıldığında, yeni HIV tanısı alanların sayısı 2010-2019 yılları arasında 7 kattan fazla artış göstermiştir. 2020 yılı verilerine baktığımızda 2076 kişinin yeni HIV tanısı aldığını görmekteyiz. Bu sayının önceki yıla göre daha düşük saptanmış olmasının nedeni HIV/AIDS ile mücadele yöntemlerinin geliştirilmesinden ziyade pandemi süresince sağlık hizmetlerine erişimde yaşanan güçlüklerden kaynaklanmaktadır. Bununla birlikte insanların damgalanma nedeniyle test yaptırmaktan dahi kaygı duyduğu ve HIV enfeksiyonunun uzun yıllar belirtisiz seyredebildiği hesaba katıldığında Türkiye'de HIV ile yaşayan kişilerin gerçekte mevcut sayının en az iki katı olduğu belirtilmektedir.

HIV ile yaşayan kişiler çalışma, eğitim, sağlık, medya gibi hemen tüm alanlarda damgalama ve ayrımcılıkla karşılaşmakta, kamusal hizmetlerde hak ihlaline maruz bırakılmaktadırlar. HIV pozitif insanların maruz kaldıkları olumsuzluklar pandemi gibi olağanüstü dönemlerde özellikle sağlık hizmetlerine erişim söz konusu olduğunda daha da artmaktadır. Bununla birlikte toplumda HIV farkındalığı oldukça düşüktür. Maalesef benzer bir algı sağlık alanında çalışmak üzere eğitim alan öğrenciler ve sağlık çalışanlarında da söz konusudur. Yayınlanan raporlarda ve basında HIV pozitif olduğu gerekçesiyle tedavi edilmeyen, acil ameliyata dahi alınmayan

sayısız örnekler mevcuttur. Tedaviye erişim hakkının yanı sıra hasta hakları ve mahremiyet haklarına dair de pek çok ihlal söz konusudur.

HIV ile yaşayanların en sık karşılaştıkları bir diğer hak ihlali ise çalışma yaşamı içinde cereyan etmektedir. Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) iş başvurusunda ya da çalışma yaşamı içinde çalışanlardan HIV bilgisi ve HIV testi istemenin hukuksal bir dayanağı olmadığı belirtilmektedir. Buna rağmen iş ilişkisi devam eden HIV pozitif bireyler mobbinge maruz kalmakta, iş sözleşmeleri sağlık statüleri sebebi ile feshedilmekte, yenilenmemekte, hatta insan hakları ve çalışma hakları çiğnenerek istifaya zorlamaktadır.

Bu bağlamda;

1. Türkiye’de HIV ile yaşayan kişi sayısı kaçtır? HIV ile yaşayanların kaç tane düzenli ilaç kullanmakta ve tedaviye ulaşmaktadır?
2. HIV/AIDS ile yaşayan herkesin herhangi bir sosyal güvencesi olmadan HIV tedavisine erişebilmesinin önündeki engeller kaldırılacak mıdır?
3. Son yıllarda HIV/AIDS ile yaşayanların sayısında artış kaydedilmesine rağmen HIV ile mücadelede yeni tedbirler neden alınmamaktadır?
4. Bakanlığınızca HIV/AIDS ile yaşayanların pandemi döneminden nasıl etkilendiğini ve karşılaştıkları temel güçlükleri ortaya koyan bir çalışma yapılmış mıdır? Varsa bu çalışmalar hangi sorunları ve çözüm hedeflerini ön plana çıkarmaktadır? Yoksa gerekçeleri nedir?
5. Covid-19 pandemisi nedeniyle enfeksiyon kliniklerinden doktor randevusu alamadığı için antiretroviral tedaviye başlamayan veya takibi yapılmayan HIV pozitifler için neler yapılmıştır?
6. HIV/AIDS ile yaşayanların uğradığı hak ihlallerinin engellenmesi amacıyla Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Adalet Bakanlığı ve Millî Eğitim Bakanlığı başta olmak üzere ilgili bakanlıklar ile eşgüdümlü yürüttüğünüz bir çalışma bulunmakta mıdır?
7. HIV/AIDS ilişkin önyargıların aşılması, hakim ayrımcılığın önlenmesi ve toplumsal farkındalığın yaratılması amacıyla yaptığınız faaliyetler nelerdir? Bu çalışmalar HIV/AIDS ile mücadelede yeterli midir?